

Languages on this page:

ISSN 1652-7224 ::: Publicerad den 14 december 2011

Utskriftsvänlig pdf-fil

[Läs mer om boxning på idrottsforum.org](#)[Läs mer idrottshistoria på idrottsforum.org](#)

Tänker man, som gemene man, något om till USA invandrade judar under sena 1800-talet och tidiga 1900-talet, så tänker man väl storstäder, främst New York, penninghandel, klädesindustrin, underhållningsbranschen. Har man en gnuttas insikt i amerikansk organiserad brottslighet torde Meyer Lansky vara bekant, han som i rollen som "maffians kamrer" tillsammans med likaså judiske "Bugsy" Siegel och italienaren "Lucky" Luciano skapade ett rikstäckande kriminellt nätverk i USA och bland annat drog igång casinostaden Las Vegas. Men de från Tyskland och Östeuropa invandrade judarna utmärkte sig också i boxningsringen, vilket Alan Bodners nyligen utgivna historik *When Boxing Was a Jewish Sport* (SUNY Press/excelsior editions) visar. Boxningen var ett sätt att komma ur misären, på samma sätt som svarta friidrottare genom åren bokstavligen sprungit sig ut ur ghettolivet. Mellan 1910 och 1940 fanns det 25 judisk-amerikanska boxningsvärldsmästare. Eller 23. Eller 26. Eller 27. Och det är inte forumets boxningsboksrecensent Birger Hedén som skapar förvirring – han bara påtalar den, efter lite egen utforskning. Och han rekommenderar att man tar lätt på statistiken vid läsningen av Bodners bok, som i övrigt är ett fascinerande stycke *oral history*, väl värd att ta del av.

Judiska boxare i USA

Birger Hedén

Litteraturvetenskapliga institutionen, Lunds universitet

*Allen Bodner***When Boxing Was a Jewish Sport**

207 sidor, hft.

Albany, NY: Excelsior Editions (SUNY Press) 2011

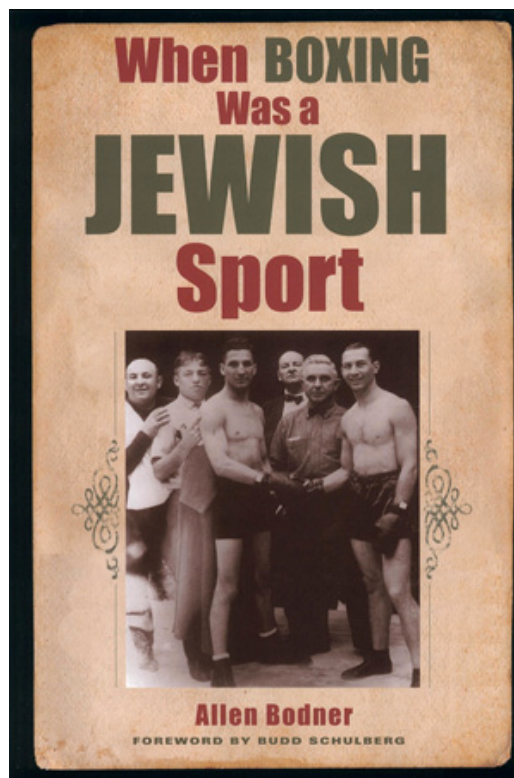
ISBN 978-1-4384-3608-1

Det fanns en tid i den amerikanska boxningens historia när judiska boxare dominerade. Allen Bodner lyfter särskilt fram perioden 1920–1950, och året 1928 innehade de förstaplatsen när det gällde antal boxare inom proffsboxningen före italienare och irländare. Tio år senare var de trea för att med 1950-talets inträde praktiskt taget försvinna från boxningsscenen.

De boxare det är tal om är söner till immigranter. De flesta är alltså födda och uppvuxna i USA. Liksom i många andra fall när det handlar om invandrare och boxning – tänk Sverige av idag – så var boxningen ett sätt att komma sig upp, inte minst ekonomiskt. Inte så få var de unga judiska boxarna som när de väl hade etablerat sig någorlunda som amatörboxare, visserligen "bara" fick en klocka som pris, men den kunde säljas (vilket nästan alltid skedde).

Och som professionella kunde de till en början för en match få lika mycket eller mer än deras fäder fick för en veckas arbete. Något som i flera fall blidkade i varje fall fäderna. I andra fall hölls deras mödrar helt ovetande, inte minst som sönerna ofta boxades under olika antagna namn.

Under en längre period var proffsboxning i princip förbjuden i USA i början av 1900-talet. Det innebar att "uppvisningsmatcher" ägde rum i "slutna" klubbar (där det ju inte var så svårt att få medlemskap, om så bara för en

kväll). Vem som vann kunde man sedan läsa om i tidningarna dagen efter. Vadhållning förekom förstås, och då var det brukligt att man kom överens om vilka sportjournalisters bedömning som skulle gälla.

Allen Bodner skriver initierat om de judiska boxarna. Han tecknar en kort historia, med hjälp av facklitteratur, om dels de judiska immigranterna, dels den tidiga boxningens utveckling. Bland annat får man där veta att från början – alltså kring mitten av 1800-talet – var det judar från Tyskland som sökte en framtid i USA. Men därefter och i stegrad grad de sista decennierna av seklet, var det judar från Östeuropa som kom i större mängder. Särskilt från Ryssland, där allt hårdare lagar och bestämmelser om rörelsefrihet och näringsfrihet allvarligt inskränkte deras livsvillkor. Till en början försökte de då etablerade judiska invandrarna från Tyskland lägga hinder i vägen för den östeuropeiska immigrationen. Men de insåg snart att det inte var rätt väg och försökte då i stället underlätta studier för barnen och arbetsmöjligheter för de vuxna .

Trots att boxning ofta sågs som något främmande för de kulturer som dessa immigranter hade lämnat i Europa, hittade alltså många söner vägen till boxningslokalerna. Eftersom excelsior editions som gett ut den här nytugåvan har till uppgift att främja publikationer som i olika avseenden handlar om New York med omgivningar, är det främst boxare med bakgrund därifrån, som diskuteras och som får komma till tals. Bodner, advokat till yrket, vars pappa både hade varit boxare och manager, var genom sin bakgrund väl ägnad att skriva den här boken. Hans material består huvudsakligen av intervjuer med tidigare boxare och med en del boxningshistoriker. Boxarna kom han bland annat i kontakt med genom Ring 8, en sammanslutning för f d proffsboxare, men också för tränare, managers, boxningsskribenter och andra intresserade.

Eftersom Bodner fullt rimligt valt att disponera sin framställning i form av femton ganska korta kapitel bara delvis kronologiskt ordnade är det oundvikligt med upprepningar. En mycket stor del av texten består av citat, som antingen ska exemplifiera sådant som Bodner lyfter fram eller också analyseras av Bodner. Det gör att det är svårt att få grepp om vem som är vem av alla namn som duggar över sidorna. Men bryr man sig inte om det utan lyssnar på vad de intervjuade säger, i en av allt att döma varsamt redigerad form, så får man uppleva den amerikansk-judiska boxningens höjdpunkter på ett mycket levande sätt. Bodner kallar också mycket riktigt sin bok för en muntlig historieskrivning.

” *Den ende av de intervjuade som efter avslutad karriär blev akademiker var läkare och han är helt emot boxning. Andra nämner Muhammad Ali och fnyser åt att han skulle ha Parkinson, det är alla slag han tog emot.*

Allteftersom man läser på får man sig till livs synpunkter och kommentarer om allt från antisemitism (som många av boxarna på allvar först fick uppleva under militärtjänstgöringen under andra världskriget), maffians roll (den var ganska stor), pengarna (med några undantag fick boxarna en ganska liten del när alla andra hade tagit sitt) till farorna med boxning. Den ende av de intervjuade som efter avslutad karriär blev akademiker var läkare och han är helt emot boxning. Andra nämner Muhammad Ali och fnyser åt att han skulle ha Parkinson, det är alla slag han tog emot. Somliga förnekar helt att det finns några risker, de flesta menar att de slutade i tid. Det är rätt att de flesta faktiskt boxades under en ganska kort period. Men det kan ju påpekas att de gick väldigt många matcher, inte minst som amatörer och ofta boxades ett par gånger i veckan. Det senare var också ett skäl till att de använde olika namn!

Gemensamt för de ganska många av de intervjuade som kommenterar sina förlustmatcher är att de anser att de i många fall blev bortdömda (vilket i och för sig uppenbarligen är sant i vissa fall där maffians vadhållningsintressen fick bestämma vem som skulle vinna.

Det kan också nämnas att de här boxarna inte såg sig som något slags judiska representanter när de boxades. Det gjorde de helt för sin egen skull. Annars är detta en så kallad myt, som Bodner bidrar till att vederlägga.

Det finns ju som bekant flera världsmästare i boxning i samma viktklass, eftersom det finns flera boxningsförbund. I bästa och mer sällsynta fall kan man ändå notera att det ibland bara finns en, som alltså håller alla titlarna samtidigt. Statistiken måste bli därefter föreställer jag mig. Kanske var det enklare förr? Nja, jag undrar. Se här:

I baksidestexten till Bodners bok sägs att åren 1910 till 1940 fanns det tjugosex judiska boxningsvärldsmästare. (Amerikanska, underförstått.)

I Appendix B inne i boken kan jag bara hitta tjugotre, Barney Ross var nämligen åren 1933–1935, delvis samtidigt, världsmästare i tre (!) viktklasser. Och även om man låter hans trefaldiga innehav stå för tre skilda världsmästare blir det ändå bara tjugofem världsmästare.

Till ytterligare förvirring bidrar hemsidan för National Museum of American Jewish History. Där återfinns, när detta skrivs, material från en utställning om just judiska amerikanska boxare. Och minsann påstås att de judiska världsmästarna från USA under perioden 1910–1940 var tjugosju!

Person- och sakregistret är ganska så bristfälligt. Oftast saknas hänvisningar till åtskilliga sidor på ett mycket slumpmässigt vis. Med tanke på att detta är en nytugåva kunde ju någon ha gått igenom registret.

Bara ett exempel till. I en bildtext sägs att 1934 var första gången två judiska boxare gjorde upp om en

världsmästartitel. Men i Appendix A (det finns sex bilagor om någon är nyfiken) exemplifieras med inte mindre än nio tidigare titelfighter mellan två judiska boxare, den första 1905.

Nåja, man bör nog helt enkelt lämna sifferuppgifterna i den här boken därhän och bara låta sig föras in i en numera ganska fjärran värld men med i hög grad levande personer, därtill uppmuntrad av förordsförfattaren, den legendariske Budd Schulbergs ord:

I became increasingly convinced [under läsningen av intervjuerna] that the boxers exist more in the parameters of space than in the linear structure of time? the boxing experience so defined, shaped, and guided them, and it has dominated all else? as if they lived inside a ring whose core is boxing? the 1920s, 1930s, and 1940s may have been their time, but the 20-foot by 20-foot ring was their space, and that, to them, makes all the difference.

© Birger Hedén 2011.

 Hitta bästa pris på boken hos Prispallen.se

 Kjøp boken fra Capris.no

 Køb bogen fra Adlibris.dk

 Buy this book from Amazon.co.uk

 Buy this book from Amazon.com